

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ ОДЕЩИНИ

**інформаційний огляд за матеріалами преси,
Інтернету та неопублікованими документами**

Випуск 10 (жовтень 2022 р.)

Загальні проблеми культури.

Проблеми. Нагородження. Семінари

4 жовтня Міністр культури та інформаційної політики Олександр Ткаченко підписав номінаційне досье на включення Одеси до основного Списку світової культурної спадщини ЮНЕСКО та прокоментував цю подію: «Одеса опинилася в центрі війни через агресію рф проти України. Заміновані пляжі, ракетні удари, дрони-камікадзе, жертви серед мирних мешканців, будівлі з багато столітньою історією, пам'ятки історії та архітектури, що знищуються ворогом та кожного дня знаходяться під загрозою знищення. Це світова спадщина, яка сьогодні знаходиться під ворожими ударами в Україні. Саме тому важливість внесення Одеси до основного Списку всесвітньої культурної спадщини ЮНЕСКО за прискореною процедурою важко переоцінити. Це гарантує значну міжнародну увагу до її збереження та дозволить краще захистити світову культурну спадщину. Номінаційне досье було розроблено Одеською міською радою спільно з експертами Італії та Греції за координації Міністерства культури та інформаційної політики України. Після розгляду МКІП номінаційного досье його буде передано до МЗС України з метою передачі до Центру всесвітньої спадщини на розгляд та схвалення Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Україна – частина світової культурної спадщини, важлива та самобутня її частина. І сьогодні весь світ має стати разом з нами на її захист та збереження».

27 жовтня журнал l'Obs готує великий репортаж про Україну в рамках фестивалю Week end à l'Est, який відбудеться в Парижі 22-28 листопада поточного року і буде присвячений Одесі. Інтерв'ю французькому виданню l'Obs дав Олег Бриндак, виконуючий обов'язки заступника Одеського міського голови. Олег Бриндак розповів про історію нашого міста, його архітектуру та головні цілі внесення Одеси в основний Список всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Бібліотечна справа

3 жовтня в Одеській національній науковій бібліотеці підсумували марафон яскравих подій, приурочених до професійного свята. Традиційно наприкінці вересня, у переддень Всеукраїнського дня бібліотек, у найстарішій публічній книгозбірні України велелюдно, атмосфера піднесена й урочиста. В читальному залі ОННБ з нагоди професійного свята відбувався цикл заходів «Бібліотека – твоя точка опори». Цьогоріч бібліотекарі вирішили розширити його рамки та варіативність. Марафон тривав упродовж семи днів (порівняно з чотириденним торік). Тиждень промайнув швидко. Відвідувачі стали учасниками низки яскравих, непересічних подій, на яких ніхто не нудьгував. Планку піднято, висоту взято! Важливо, що в умовах війни бібліотекарі задіяні й відчувають свою потрібність: «вони підносять кулі», як каже Ірина Бірюкова, а наші «кулі» – «більше книжок – менше страхів». Людей приходить чимало, адже вони сумують за спілкуванням, хочуть зустрітися, почути добрі новини, відчути солідарність та тепло одне одного, а мудра, спокійна, тиха й зосереджена бібліотечна атмосфера завжди асоціюється з мирним часом, якого кожному з нас тепер так бракує.

4 жовтня у бібліотеці № 21 Центральної бібліотечної системи для дітей м. Одеси відбувся міжнародний бібліотелеміст «Одеса-Баку». У заході взяли участь бібліотекарі центральних бібліотечних систем для дітей та дорослих міста Одеси та їх колеги зі столиці дружнього Азербайджану. Одесити розповіли колегам із Баку про проекти, які реалізуються бібліотеками, зокрема про проведення акцій на підтримку захисників України у воєнний час, поділилися досвідом впровадження автоматизації. У свою чергу бакинці розповіли про роботу своїх бібліотек, зокрема про проект «Мій герой», присвячений боротьбі Азербайджану за свої території. У ході телемосту власну поезію читав член Спілки письменників Азербайджану, лауреат міжнародних літературних конкурсів Аладдін Ягубов. Крім того, одеський поет, музикант, артист Сергій Школьник представив концерт «Війна в наших душах». Також Сергій подарував бібліотекарям ювілейний випуск літературного альманаху «Литаврія». Результатом телемосту стали домовленості про реалізацію спільних проєктів та продовження онлайн-спілкування.

5 жовтня до Арцизької міської публічної бібліотеки завітали гості з Німеччини. А чим же здивувати відвідувачів міста, як не культурним простором! Спочатку чоловіки побували у краєзнавчому музеї, а потім завітали до АРТ-галереї, що є родзинкою бібліотеки. Дуже цікаво було спостерігати, як гості реагували на картини місцевих художників. Особливу увагу привернула творчість Марини Захарової. А далі були просторі зали сучасної бібліотеки. Один з гостей, навіть знайшов дитячу книжку німецького автора та ілюстратора, з нею і сфотографувався. Від побаченого у бібліотеці, враженням не було межі! Треба було спілкуватись і на допомогу прийшла викладачка курсів з англійської мови і мовний бар'єр був подоланий.

Страшенно задоволені екскурсією, гості потрапили на заняття з англійської мови у Education hub.

6 жовтня Одеській обласній універсальній науковій бібліотеці імені М. С. Грушевського відбувся Благодійний літературний вечір від ФААД. На гостей чекала цікава програма, актуальні теми для обговорення, виступи та ігри. Всі присутні змогли: продемонструвати свої таланти: виконати вірш, монолог або пісню; бути гостем: просто насолодитися затишною атмосферою. Організатор – факультет адвокатури та антикорупційної діяльності Національного університету «Одеська юридична академія». Всі зібрані кошти відправлені на допомогу ЗСУ.

7 жовтня в Центральній міській бібліотеці ім. І. Рядченка м. Чорноморськ пройшов святковий вечір «... а душа ще молода!» для людей «мудрого віку», присвячений Міжнародному дню людей похилого віку. В дружній теплій атмосфері гості бібліотеки не тільки насолоджувались концертом, а й співали з вокальним ансамблем «Закохані в пісню» під керівництвом Віри Сокур. Після чаювання гості взяли участь в конкурсах, навіть самі читали гуморески.

14 жовтня Великомихайлівська бібліотека-філія для дітей КЗ «Публічна бібліотека» відзначила величний і багатий на свята день, коли українці відзначають три пам'ятні дати – свято Покрови Пресвятої Богородиці, День українського козацтва та День захисників і захисниць України. Цього дня виповнюється і 80 років від дня створення Української повстанської армії. До цієї дати у Великомихайлівській бібліотеці-філії для дітей КЗ «Публічна бібліотека Великомихайлівської селищної ради» оформлена книжкова виставка «Дух козацтва – Український дух!». Про те, хто такі запорожці, їх героїчну звитягу, походи, про життя та побут козаків на Січі, про славні звичаї, традиції та легенди можна дізнатися зі сторінок історичної та художньої літератури. Читачі мали змогу ознайомитися з літературою, яка дозволила зануритись у неймовірну атмосферу славних героїчних часів Козацької доби.

16 жовтня до бібліотеки ім. І. Рядченка м. Чорноморськ на зустріч з мешканцями міста прийшли чудові гості – українська письменниця, перекладачка, волонтерка, патріотка Тамара Дуда або за псевдонімом Тамара Горіха-Зерня та засновниця, директорка видавництва «Білка» Ірина Білоцерківська. Пані Тамара розповіла відвідувачам заходу про свій легендарний роман «Доця», який дебютував ще в 2019 році та отримав головну премію за версією ВВС «Книга року». А у 2022 році письменниця отримала Національну премію ім. Т. Шевченка. Ця книга про сучасні реалії України, про життя українського народу в умовах війни та окупації. Також було презентовано детектив «Принцип втручання», в якому переплітаються містика, драма і комедія, смішна до сліз і зворушлива до ненависті. Завдяки зустрічі з авторкою Тамарою Горіха-Зерня фонд бібліотеки ім. І. Рядченка поповнився ще декількома екземплярами роману «Доця» та детективу «Принцип втручання».

18 жовтня відбувся четвертий тренінг із членами сімей дитячих будинків сімейного типу в рамках роботи нашого проекту із сім'ями ВПО у безпечному просторі Арцизька міська публічна бібліотека. Ведуча тренінгу Наталья Доценко – спеціаліст проекту, кризовий психолог, арттерапевт. Учасники з інтересом грали в руханки, медитували та наповнювалися ресурсами в уявному лісі, із задоволенням взяли участь у захоплюючій та чарівній дії – створенні талісмана Чарівного Дерева Сили. І дорослі та діти забрали з собою додому не тільки гарний настрій та Талісман Сили, а й по кілька Чарівних помічників, завжди готових допомогти у здійсненні бажань та мрій.

18 жовтня дитяча бібліотека-філія № 4 Централізованої міської бібліотечної системи для дітей м. Одеси відзначила 100-річний ювілей з часу заснування. На свято були запрошені друзі, партнери, з якими бібліотека співпрацює протягом багатьох років, письменники, журналісти, керівники навчальних закладів, вчителі, колеги та читачі. Заступниця директора Департаменту культури та туризму Одеської міської ради Людмила Крижалко вручила грамоти співробітникам ЦМБС для дітей, відзначивши їхню плідну працю. Завідувачка бібліотеки-філії № 4 Олена Чупріна розповіла про роботу бібліотеки, яка є центром культури та творчості: зустрічі з відомими одеситами, презентації книг письменників, а також квести, екскурсії у світ знань та інші заходи. Активні читачі та юні таланти музичної школи № 4 підготували для колективу бібліотеки творчі виступи. Також для гостей звучали вірші та пісні відомого одеського барда Олексія Семенищева. Колектив бібліотеки привітали та подякували за сумлінну працю запрошені гості: голова Приморської районної адміністрації Марат Корольов, директор Централізованої міської бібліотечної системи для дітей м. Одеси Юрій Горбатенко та заступниця директора Наталія Кавун, майстриня художнього слова Світлана Лукіна.

19 жовтня в Одеській обласній універсальній науковій бібліотеці імені М. С. Грушевського відбулось відкриття виставки та презентація книги «Феномен одеського Привозу». Одеса – місто сонця і моря, а ще, поза сумнівом, – одеської кухні, численних кафе та ресторанів і, звісно, – Привозу! Щорічно сотні тисяч туристів приїжджають, щоб насолодитися атмосферою і неповторним колоритом знаменитого міста, і майже кожен прагне неодмінно відвідати Привоз... Привоз і справді заслуговує на особливу увагу. Недарма за майже 200-річне існування цей унікальний базар став відомим у всьому світі, він оспіваний у піснях та легендах, про нього жартують в анекдотах і загалом – це яскрава візитівка Одеси. Проект, який свідчить про цю неповторність, був реалізований протягом 2008-2021 років. Це – авторське дослідження Привозу як особливого культурного середовища через фотографію. Під час відкриття виставки відбулась презентація книги Сергія Гуменюка «Феномен одеського Привозу», яка була видана за підтримки Одеської ОДА. Сергій Гуменюк – фотохудожник, журналіст, голова правління Одеської фотографічної асоціації (ОФА), член Міжнародної

федерації фотомистецтва (FIAP), заслужений діяч мистецтв України. Усі представлені фотографії виконані вручну, за технологією ціанотипія на акварельному папері і тоновані. Складність процесу і неможливість точного повторення роблять кожну роботу унікальною. Експериментуючи з альтернативними методами друку своїх робіт, автор прийшов до висновку, що їх використання робить твори цікавими, а творчі задуми – більш переконливими. Немає ніякої таємниці в тому, що кожен художній твір, кожен сюжет у візуальному мистецтві повинні мати свій розмір, свою техніку виконання і свою подачу. Ціанотипія (cyanotype), сонячний друк, – це старий спосіб монохромного фотографічного друку, який давав відбитки блакитного відтінку. Винайдено цей спосіб у XIX столітті англійським вченим сером Джоном Гершелем майже відразу після винаходу дагеротипії. У 1842 році відбулася публічна презентація цього методу в Королівському науковому товаристві в доповіді «Про хімічні впливи променів сонячного спектру на препарати на основі срібла та інших речовин, металів і не металів, а також про деякі нові фотографічні процеси».

21 жовтня в Одеській обласній універсальній науковій бібліотеці імені М. С. Грушевського відбулась презентація нового проекту херсонської команди Urban Re-Public, який реалізовано за підтримки ГО «Музей сучасного мистецтва» та UNESCO. Гості погортали сторінки історії та культури південного міста, яке колись називали воротами Криму, поговорили про феномен українськості та мистецького спротиву Херсона. Також познайомилися з творчістю деяких учасників/ць «Резиденції в окупації», роботи яких отримують нове життя в Інтернет-просторі. Організатори заходу: ГО «Urban Re-Public» (Херсон), платформа культури пам'яті «Past / Future / Art» (Одеса).

31 жовтня у Центральній міській бібліотеці імені І. Франка (м. Одеса) відбулося відкриття виставки плакатів та декоративного мистецтва студентів Одеського художнього коледжу ім. М. Б. Грекова. Виставка присвячена Дню захисників та захисниць України. Більшість представлених робіт відображають бачення юними художниками сьогоденної тяжкої ситуації в країні, а також мужність та героїзм наших захисників. Директорка Централізованої бібліотечної системи для дорослих Наталя Кликова розповіла присутнім про завдання сучасної бібліотеки, яка сьогодні має бути не лише читальнею, а й громадським простором. Студентам-учасникам виставки були вручені грамоти.

Духовно-релігійне життя

Одесу відвідав предстоятель Української греко-католицької церкви блаженніший Святослав (Шевчук). До кафедрального собору Святого Апостола Андрія Первозваного люди почали приходити задалегідь. Свого духовного пастиря парафіяни зустрічали при вході з квітами, храмовими корогвами. Після дитячих віршованих вітань гостеві піднесли традиційний – за національним звичаєм – хліб-сіль на гарному вишитому рушнику. Гіркий

цьогорічний український хліб... З неослабною увагою присутні слухали слово блаженн ійшого Святослава. Це не проповідь у її традиційному значенні, це дійсно глибоке, мудре звернення духовного пастиря, лідера думок, прагнень, надій... Предстоятель розпочав його з висловлення вдячності всім, хто прийшов того вечора, щоби разом помолитися. Далі продовжив зі слова, «яке сьогодні всім нам пече, дошкуляє, нас мучить, завдає нам болю. Це слово – війна». Блаженніший завважив, що минулого разу, перебуваючи тут, аж ніяк не міг би подумати, що наступного разу приїде під час війни. З чим у людей асоціюється це слово? Може, кожен із нас відповів би на це по-своєму, каже він. Бо кожен з нас має свій досвід такого важкого життя в країні під час війни... Наступного дня предстоятель УГКЦ відвідав інші храми Греко-католицької церкви.

Клуби. Парки. Зоопарк

17 жовтня Одеський зоопарк оголосив конкурс «Дай ім'я малюку – 2022». На сторінці зоопарку в Facebook в альбомі розміщені фотографії новонароджених звірят, під фотографіями вказані кількість малюків цього виду та їх стать. в Одеському зоопарку останнім часом з'явилося багато чарівних малят. Щасливими батьками стали лані, муфлони, антилопи, зебра, вивірки звичайні, тхори й інші тварини. Усі підписники сторінки «Одеський зоопарк» можуть написати у коментарях свої пропозиції щодо імен. Ідеї приймалися до 21 жовтня включно. 22 жовтня під час свята «День малюків» у зоопарку було оголошено підсумки конкурсу та обрані імена для дитинчат. Авторів імен-переможців очікують пам'ятні призи.

21 жовтня в Одеському зоопарку відбулося підбиття підсумків традиційного щорічного конкурсу «Дай ім'я малюку». Під час конкурсу одесити змагалися у підборі найбільш яскравих і влучних імен звірятам зоопарку, які тут народилися впродовж року. Автори імен-переможців отримали пам'ятні призи.

Літературне життя

1 жовтня Олександрів Галясу сповнилося 70. Понад 40 років крокує він непростю медійною дорогою. Тисячі статей у газетах, журналах та онлайн-виданнях України, США, Німеччини, Естонії, Данії та інших країн, більше десятка цікавих проєктів, 15 книжок, переважно у жанрі нон-фікшн, загалом 120 з доважком нагород на журналістських конкурсах та літературних фестивалях – вагомий творчий здобуток. Утім, сам ювіляр своїм найбільшим досягненням вважає те, що свого часу зміг розгледіти іскру непересічного обдарування у багатьох початківцях та допоміг їм зробити перші кроки у сфері медіа. Зараз деякі його вихованці вже самі стали знаними журналістами та редакторами, володарями чималої кількості відзнак та премій. І завжди добрим словом згадують свого першого наставника.

20 жовтня головний редактор газети «Порто-франко» Аркадій Рибак – відомий одеський журналіст порадував новою книгою – повістю (а може, авантюричним романом?) «Гражданин Житомирский, или Дело на миллион». «Родзинкою» презентації стало запрошення артистів Одеського академічного театру музичної комедії ім. М. Водяного Володимира Кондратьєва, Андрія Мірошниченка та Олександра Владиченка, які, провели справжню театральну читку кількох уривків, дозволили гостям презентації скласти перше враження про нову книгу Аркадія Рибак. Ну, а тим, хто вже встиг до презентації ознайомитися з життєписом «Гражданина Житомирского», приємно було послухати яскраві місця з різних розділів, добре, що текст твору рясніє виразними діалогами. Безперечно, книга «Гражданин Житомирский, или Дело на миллион» знайде свого читача. Адже розповідається в ній про Одесу, про події недавнього минулого – насамперед про «лихих» дев'яностих. До того ж, практично всі герої твору мають реальних прототипів.

21 жовтня Музей української книги презентував унікальне видання – «Скарби шведських архівів. Документи з історії України». Ця книга стала можлива у першу чергу через презентацію у соціальних мережах факту існування великого обсягу матеріалів з української історії, що здійснила пані Марина Траттнер. Не будучи історикинею, дослідниця змогла досягнути важливості відцифрованих матеріалів у шведських архівах для України. Було цікаво спостерігати, із яким захопленням аудиторія соцмереж зустріла цю інформацію, як новини про це поширювала українська преса. Ми зрозуміли, що на тлі зростаючого інтересу українців до власної історії подібні знахідки мають бути загальнодоступними. Пізніше до роботи над виявленими документами долучилась плеяда українських науковців. Їхня підтримка та фахові знання надали можливість повноцінного опрацювання джерел. А взаємна співпраця втілилась у цю книгу. Концепція цього видання – демонстрація багатого та різнопланового матеріалу з історії України, що зберігається в архівах Швеції. Основна частина матеріалів містить інформацію, яка пов'язана із українськими гетьманами, – Богданом Хмельницьким, Іваном Мазепою та Пилипом Орликом. А ці постаті завжди, під «опікою» цензури чи то імперії, чи то країни советів, мали одностороннє висвітлення. Тож видання покликано оновити зацікавлення дослідників та поціновувачів історії і вчоргове звернутись до дослідження шведських архівів. Книга містить 5 розділів: авторства Марини Траттнер (I та II), Олексія Кресіна та Олександра Малишева (III), Яна Міспелаєре і Марини Траттнер (IV), Ігоря Полуєктова (II, V). У додатку подано наукові описи печаток, проставлених біля підписів Юрія Немирича, Івана Ковалевського та Івана Федоровича під відомим «Українсько-шведським договором 1657 р.». Їх ретельний аналіз призвів до неочікуваних висновків і порушив нові питання перед дослідниками.

22 жовтня у Всесвітньому Клубі Одеситів відбулася творча зустріч з чудовою письменницею Катериною Яковлевою «Від Душі до Душі». Авторка прочитала багато нових творів і, звичайно ж, згадувала розповіді, що вже полюбилися читачам. «Моя творчість надихається вашими унікальними життями. Але є один чарівний, постійний персонаж, який, як зірка, що вказує шлях, об'єднує всі наші долі – Любов! В образі Рудого Кота вона йде від рядка до рядка, від душі до душі, огортаючи кожного своєю ніжною турботою. Дуже хочу, щоб ви хоча б на один вечір з моєю допомогою звільнили свої серця та розум від щоденних нескінченних турбот і переживань, відволіклися від жорстокої сьогоdnішньої дійсності», – так позначила мету зустрічі письменниця. Чарівним акомпанементом стала чудова музика у виконанні талановитого одеського саксофоніста Віталія Непомнящего.

Музеї. Пам'ятники. Охорона культурної спадщини

1 жовтня у галереї Літературного музею салон «Bel Canto» гостинно відчинив свої двері перед справжніми поціновувачами високого співу з програмою «Парад оперних дуєтів». Прозвучали найпопулярніші дуєти зі світових опер. Вела концерт Катерина Єрєєва. Це був чудовий вечір віртуозного співу. Справді, світового рівня. У ньому взяли участь володарі дивовижних вокальних даних, професіонали своєї справи та поряд з цим чудові артисти. Кожен учасник унікальний та неповторний. Кожен показав вирівняність голосу у всіх регістрах, легкість звукознавства, особливо у технічно рухливих та витончених місцях мелодійного малюнка.

6 жовтня на виставці «До війни» в Одеському художньому музеї представлена скульптура роботи Поліни Вербицької, що, виконана у стилі гіперреалізму. Цей стиль дає вузьке поле для інтерпретації, бо йому не притаманно прив'язуватись до історій, контексту чи емоцій. Здебільшого твори вражають саме екзотичною реальністю, поглядом без оцінки. Вербицьку цікавлять крайні вікові форми людини та її тіла – діти та старі. Для них ще або вже не актуальні установлені поняття про естетичну норму, вони є яскравим втіленням своїх «я». Художниця працює з альтернативними станами, фізіологічними і анатомічними девіаціями. Вона зводить в рамки естетики «дивне» та «неприємне». Вербицька ставить під сумнів категорії конвенціональної краси, порушує сприйняття «не такого». Скульптура «Без назви» була частиною музейної інтервенції 2020 року «Реактуалізація» в Одеському художньому. Вона експонувалася поруч із композиційно подібною роботою «Розрада» Бориса Едвардса. Інтервенція римувала та протиставляла реалістичне мистецтво XIX століття та гіперреалістичне XXI століття. Поліна Вербицька (н. 1989, Київ) – українська художниця та скульпторка. Навчалася на кафедрі образотворчого мистецтва Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова у Києві.

14 жовтня в Україні особливо вшановують захисників та захисниць України, схиляють голови в пам'ять про полеглих воїнів. На Алеї Героїв одного з кладовищ міста відкрито Козацький хрест як символ козацтва, українського лицарства і війська. «Герої, які лежать тут, захищали нашу землю у війні за нашу незалежність, за нашу свободу. Сьогодні наш прапор майорить над ними. Вони ціною свого життя захистили нас, і пам'ять про них буде вічна, тому що Герої не вмирають. Слава ЗСУ! Слава Україні!» – наголосив мер Одеси Геннадій Труханов.

20 жовтня завершено електронне опитування з питання вирішення долі пам'ятника «Засновникам Одеси». Електронне опитування проводилось на вебпорталі «Соціально активний громадянин» з 20 вересня по 20 жовтня 2022 року включно. Під час електронного опитування мешканці Одеси відповідали на питання: «Як має бути вирішена доля пам'ятника «Засновникам Одеси», розташованого на Катерининській площі у м. Одесі?». Станом на 20.00 20 жовтня 2022 року участь в онлайн-голосуванні взяли 7796 осіб. Після завершення онлайн-голосування деякий час тривала перевірка профілів користувачів, які ще не пройшли верифікацію на вебпорталі. Електронний сервіс автоматично здійснював підрахунок голосів по кожному з винесених на обговорення варіантів, враховуючи виключно верифіковані профілі. Результати автоматичного підрахунку голосів оприлюднені на офіційному сайті Одеської міської ради omr.gov.ua. Остаточне рішення щодо долі пам'ятника «Засновникам Одеси» прийматиметься Одеською міською радою.

24 жовтня завдяки важкій та плідній сумісній праці Департаменту культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одеської державної адміністрації, ГО «Museum for change» та Одеської міської ради пам'ятник культури національного значення – будівлю палацу Абази, де розташований Одеський музей західного і східного мистецтва, було включено до списку «Блакитного щита». Ми безмежно вдячні за допомогу та швидку реакцію! Блакитний Щит – це захисна емблема Гаазької конвенції про охорону культурних цінностей у разі збройного конфлікту. Конвенція була ратифікована у 1954 році 130-ма країнами світу. Разом з двома її Протоколами є основною міжнародною угодою, яка встановлює правила захисту культурної спадщини під час збройних конфліктів. Цей надзвичайно важливий знак вже розміщено біля центрального входу в музей. Музей захищено не тільки рідними, українськими, воїнами та законами, а й всесвітньою спільнотою і Гаазькою конвенцією.

30 жовтня в Одеському музеї західного і східного мистецтва говорили про святкування Хеллоуїна. Звичайно, це не дуже звичне та улюблене усіма свято. Але з кожним роком популярність його зростає. Яскраві барви, веселе оформлення магазинів, різноманіття костюмів звертає увагу навіть самих розлучених скептиків. Чи варто святкувати Хеллоуїн? Навіщо взагалі його придумали? Міркували разом на нашому музейному занятті про: стародавні звичаї кельтів, греків, слов'ян; коли з'явився

Хеллоуїн; коли він став розповсюджуватись і як його святкувати! Було цікаво і зовсім не страшно Лекцію провела старша наукова співробітниця музею Анастасія Фролкова.

В Одеському літературному музеї відбувся костюмований концерт-мультимедіа «Шекспир в музику» за підтримки Оперної студії ОНМА ім. А. В. Нежданової. Це не тільки чудова музична подія, а й грандіозний сюрприз для присутніх. Глядачі не лише почули чудове виконання арій з опер за творами У. Шекспіра, а й побачили фрагменти вистави «Макбет», прем'єра якої буде найближчим часом. Крім «Макбета» в концерті звучали арії з «Гамлета», «Отелло», «Ромео і Джульєтти». Глядачі дуже тепло зустрічали виконавців, які вже стали улюбленими, не скупилися на оплески, а представлені сцени майбутнього спектаклю викликали захоплення і бурхливі овації. Усі з нетерпінням чекають на прем'єри самої вистави.

Національні культури

30 жовтня, на запрошення примара села Казаклія, АТО Гагаузія, народні вокальні ансамблі Обласного центру національних культур у м. Рені «Роден край» і «Калина» взяли участь у VI Міжнародному фольклорному фестивалі «Sevda dalgaları». Учасники фестивалю щиро дякували за запрошення, за гостинність та можливість презентувати українську культуру в Гагаузії!

Образотворче мистецтво

2 жовтня у Всеукраїнському центрі болгарської культури відбулося відкриття виставки творчих робіт вчителів Дитячої художньої школи № 1 ім. Кириака Костанді. Експозиція присвячена 170-річчю від дня народження художника та професійному святу працівників сфери освіти України. Директор закладу Валерій Токарев зазначив, що одеську художню школу знають у всьому світі. За півтора останніх роки учнями школи було здобуто 170 золотих нагород. З нагоди Дня працівників освіти України педагоги-учасники виставки отримали подарунки.

7 жовтня у Всесвітньому клубі одеситів відкрилася виставка Анастасії Безп'ятчук, студентки іконописного відділення Одеської духовної семінарії. Це Настін дебют, але її графічні етюди та замальовки зроблені вже твердою рукою. Причаститися мистецької таємниці забажали молоді й не дуже люди, вернісаж став яскравою подією. Тепер щосуботи о 12.00 тут проходять безкоштовні майстер-класи для дітей віком від 3 до 7 років, та від 8 до 16 років. Основи живопису, акторської майстерності, риторика, майстерність художнього слова, пластика та основи вокалу – такий спектр навичок, які зможуть засвоїти діти.

8-9 жовтня у виставково-комунікаційному просторі «Квартира № 6» Одеського муніципального музею особистих колекцій імені О. В. Блещунова була представлена фотовиставка «Одеса. не Оксамитовий сезон 2022». Це виставка трьох авторів: професійних журналістів і фотографів Михайла

Штекеля та Юрія Бершадського, а також фотографа-початківця Олександра Олевича. Автори представили морські історії про одеське узбережжя у фотографіях: реалії воєнного повсякдення 2022 року, спогади про мирне життя, передчуття змін і відлуння тривоги в об'єктах місцевості та відвідувачів узбережжя, для яких таке звичне море стало недоступним. Крім того, кожного вікенду у виставковому просторі проходять арт-студії з малювання.

12 жовтня виставка «Шлях» відкрилася у галереї Всесвітнього клубу одеситів. Це перша «персоналка» молодій мисткині Ярини Коршунової у рідному місті. Свого часу Ярина закінчила «греківку» з червоним дипломом, далі була Національна Академія образотворчого мистецтва та архітектури, міжнародні конкурси та пленери. Роботи мисткині знаходяться у приватних колекціях України, Словаччини, Ізраїлю. Якісний та позитивний живопис Ярина створює з закоханістю у природу, з однаковим піднесенням пише кручені паничі або кімнатні квіти на підвіконні. Виставка ретроспективна, на ній представлені роботи різних жанрів: натюрморти, пейзажі, портрети, етюди в інтер'єрі, творчі композиції. Деякі сюжети пов'язані з краєвидами та побутом села Купновичі Львівської області. Художниця використовує як олію, так і левкас, є в неї вже й спроби заявити про себе в іконописі. Але переважно експозиція постає своєрідною біографією у живописі. Привітати Ярину Коршунову прийшло багато людей, і вернісаж виявився зворушливим, художниця навіть не стримала сліз.

19 жовтня у Музеї української книги Одеської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. М.С. Грушевського відбулися відкриття виставки «Привоз – жива легенда Одеси» та презентація книжки «Феномен одеського Привозу». Автор експозиції й упорядник видання – фотохудожник, журналіст, голова правління громадської організації «Одеська фотографічна асоціація», заслужений діяч мистецтв України Сергій Гуменюк. Виставка, яку підтримав департамент культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одеської облдержадміністрації, через фото поєднала минуле й сучасне нашого міста. Присутні з цікавістю розглядали світлини понад 100-літньої давнини невідомого майстра та фотографії авторства пана Сергія за останні два десятиліття, зроблені з використанням особливого способу монохромного фотографічного друку – ціанотипії, винайденого ще в 1842-у британським ученим та астрономом Джоном Гершелем. Усе це разом чудово підсвітило феномен Привозу, що давно став візитівкою Одеси. Ми «прогулялися» одним із найстаріших продовольчих ринків країни, вдивилися в обличчя продавців та покупців, занурилися в його особливу атмосферу, переконалися, що Привоз не відразу став таким, яким ми його знаємо... І саме цей колорит, збережений у фотографіях, відчули всі відвідувачі виставки Сергія Гуменюка. І саме про це говорили ті, хто допомагав підбирати матеріали до книги «Феномен одеського Привозу», – директорка Одеської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. М. С. Грушевського Юліана Амельченко, кураторка Музею української

книги Олена Петрова, директорка Одеської національної наукової бібліотеки Ірина Бірюкова, директорка Одеського центру української культури Валентина Вітос, заступник директора Одеського історико-краєзнавчого музею Юрій Слюсар.

27 жовтня у Миському саду Одеси відкрилася фотовиставка *The War Is Not Over Yet*, присвячена українським журналістам – тим, хто загинув на війні, був поранений, потрапив під обстріл, виконуючи професійний обов'язок, тим, кому довелося пережити всі жахи полону. Виставка відбулася за підтримки Українського ПЕН, Інституту Масової Інформації, Центру прав людини ZMINA, Національного музею Революції гідності, Львівського Медіафоруму, Премії імені Георгія Гонгадзе, Одеської міської ради. На жаль, війна продовжується, і список загиблих українських журналістів не закрито. У дні проведення виставки прийшла чергова сумна звістка — на фронті, борючись у територіальній обороні, загинув режисер телеканалу «Еспресо» Василь Яворський.

27 жовтня одеський арт-центр «Кандинський» провів виставку українського мистецтва у культурному центрі *Full-moon gallery* у Дрездені. Точніше, у Нойштадті, районі, який можна порівняти з лондонським Сохо, місцем нескінченних галерей, художніх салонів та майстерень художників з усього світу. Галерист Ганна Глазова привезла до Німеччини твори Лори Малишевої, Юрія Зільберберга, Оксани Спіндовської та Серафима Чаркіна. – «Звісно, організувати все це було нелегко, – зізнається Ганна. – Виставка відбулася завдяки підтримці американського Фонду стійкості українських художників. Це уможливило перевезення та оформлення робіт, проживання організаторів у Дрездені та підтримку проєкту «Сучасний Кандинський», який організовано арт-центром «Кандинський» в Одесі. Вважаю, що співпраця культурних столиць Німеччини та України позитивно позначиться на розвитку культури як єдиного гуманістичного простору. І обов'язково буде продовження у вигляді нових проєктів за кордоном».

29 жовтня в Одеській філії Грецького фонду культури відкрилася виставка «Зруйнована, але не знищена...». Грецька культурна спадщина з фондів Маріупольського краєзнавчого музею під час окупації міста була знищена та викрадена російськими військами. Завдяки співробітникам музею експонати раніше були оцифровані, тому вони експонуються в такому вигляді. Від імені мера Одеси Геннадія Труханова заступник міського голови Павло Вугельман передав до експозиції музею пам'ятну монету, адже історія Одеси, так само як і Маріуполя, тісно пов'язана із греками. «Впевнений, що після нашої перемоги ми відбудуємо усі зруйновані міста і повернемо вкрадену культурну спадщину!» – зазначив віце мер.

Театрально-концертне життя

6 жовтня в Одеському академічному українському музично-драматичному театрі імені Василя Василька відбувся прем'єрний показ одразу двох комедій під загальною назвою «Неаполитанские страсти». Спектакль створили за п'єсами «Цилиндр» та «Риск» відомого італійського драматурга-комедіографа, режисера та актора театру та кіно Едуардо Де Філіппо. «Я думаю, що мої п'єси трагічні. Я впевнений, що мої п'єси завжди трагічні навіть тоді, коли вони змушують глядача сміятися», – говорив автор. І все ж цього разу для одеської публіки вибрали найлегші, іскристі, позбавлені трагічного підґрунтя п'єси. Герої п'єси «Риск» стурбовані не матеріальним, тут мова, швидше, йдеться про пікантність переваги і розхитані нерви типової «італійської сім'ї». Таке і в Одесі є: нескінченне з'ясування стосунків, що втягує у процес кожного, хто виявиться поряд.

6 жовтня в Одеському національному академічному театрі опери та балету завершився VII фестиваль мистецтв «Оksamитовий сезон в Одеській опері. The art of Victory», присвячений 135-річчю будівлі театру, а також 10-річчю театрального музею, що поповнився за час війни новими експонатами. Заключний концерт «День народження Перліни» відкривала увертюра до опери Миколи Лисенка «Тарас Бульба» у виконанні оркестру театру під диригентським керуванням заслуженого артиста України Ігоря Шаврука. Все перше відділення концерту було присвячене перлинам вітчизняної оперної спадщини у виконанні солістів театру – мелодійним аріям із творів Лисенка, Данькевича, Гулака-Артемовського. Цього ж вечора у рамках фестивалю з великим успіхом відбувся показ балету Адана «Жизель» на міжнародній сцені в Афінах, перед 5-тисячною аудиторією театру «Одеон». 8 жовтня оперою Батьківщина «Катерина» було закрито 212-й сезон, а далі на колектив театру чекає нетривала відпустка, під час якої у залі відбуватимуться органі концерти «Organ&Voices».

6 жовтня Одеський академічний український музично-драматичний театр ім. Василя Василька показав дещо оновлену виставу «Серце навпіл», створену за новелами Марії Матіос. Авторка, відома українська письменниця, внесла деякі незначні корективи, й інсценізація заграла яскравішими барвами. Вистава-одкровення... Так назвали автори свій твір. Філософське поняття, яке надає широкий спектр почуттів, а передовсім – цілковиту взаємну відкритість акторів і глядачів... Вистава, утім, не агітує, не прагне щось витлумачити, пояснити глядачам. Не закликає: дивіться і робіть висновки. Тому що це не про тероризм і не про спротив йому (хоча і про це також, але це – лише тло, й навіть не так тло, як – відлуння). Це – про людські взаємини, з усіма їх проблемами. Про сердечне тепло, безкорисливу взаємодопомогу в різних життєвих умовах. Персонажі, а це звичайнісінькі селяни, жителі невеличкого віддаленого села, вповідають нам про те, що відбувалося. Навіть не розповідають – вони просто живуть. Це лише шматочок їхнього життя, часовий відрізок, вихоплений з плину буття, який глядачі переживають так само, немовби це відбувається з ними самими. В режимі реального часу – не

ретроспективно, відчуваючи себе учасниками тих драматичних подій. А можливо, що й ставлячи себе на місце тих селян чи уявляючи себе ними. І в цьому, здається, можна вбачати й епічність вистави – принаймні, в новелах письменниці

07 жовтня Одеський національний академічний театр опери та балету став лауреатом XXIII Загальнонаціонального конкурсу «Українська мова – мова єднання» та отримав почесну відзнаку. Про це повідомляється на сторінці Одеської опери у Facebook. Крім того, творчий колектив театру та генеральна директорка – художня керівниця Надія Бабіч відзначені спеціальними дипломами конкурсу у номінації «На видноті світу» за світову прем'єру опери «Катерина». Загальнонаціональний конкурс «Українська мова – мова єднання» проходить в Одесі вже 23-й рік поспіль та постійно розширює свою географію та сфери суспільного життя. Він став своєрідним патріотичним брендом Одеси, а Одеська опера вже понад століття є найвидатнішою візитівкою нашого міста.

13 жовтня у Всесвітньому клубі одеситів відбулась презентація книги Діни Пашковської «Учителю! Перед ім'ям твоїм...». Пашковська Д. Г. – викладач-методист циклової комісії «Фортепіано» Одеського фахового коледжу мистецтв ім. К. Ф. Данькевича, її педагогічний стаж – понад 60 років. Діна Георгіївна виховала понад 100 піаністів-виконавців, які працюють не тільки в Україні, а й за кордоном. Студенти її класу – лауреати престижних професійних виконавських конкурсів всеукраїнських та міжнародних рівнів. Одеса вже понад століття може пишатися своїми музикантами, імена багатьох з них набули всесвітнього визнання. Цілком очевидно, що цей успіх опирається на традиції одеської фортепіанної школи. Під час презентації прозвучали музичні привітання учнів Д. Г. Пашковської. У виконанні Миколи Колодочки, студента ОНМА ім. А. В. Нежданової, лауреата міжнародних конкурсів, прозвучали твори Ф. Шопена Ноктюрн, імпровізація на тему українських пісень. Ведуча Презентації Неллі Фоміцька – директор КЗПЗГ «Мистецька школа № 8 м. Одеси» у своєму вітальному слові сказала: «Творчий і життєвий шлях кожного з нас значним чином залежить від педагогів, з якими ми зустрічаємося у дитинстві та юності. Тим, кому випало навчатись у Пашковської, надзвичайно пощастило. Адже Діна Георгіївна як майстер своєї справи вміє розгледіти різну особистість учня і збагатити її новими рисами». Учні Діни Георгіївни різних років, багато з яких самі стали талановитими педагогами та музикантами, підтвердили слова Неллі Юріївни у своїх виступах.

15 жовтня на вулиці Дерibasівській, біля ротонди Міського саду, провели концерт у рамках акції «З піснею до Перемоги». Захід був присвячений до Дня захисників та захисниць України та Дня українського козацтва. У концерті взяли участь виконавці Центру військово-музичного мистецтва ВМС ЗСУ України, артисти Одеської обласної філармонії імені Д. Ойстраха, а також Одеського муніципального театру духової музики імені О. Саліка. Концертна програма пройшла в атмосфері єдності, патріотизму та

вдячності відважним захисникам України. Організатори акції – Комунальне підприємство «Парки Одеси», Будинок офіцерів за підтримки Департаменту культури та туризму Одеської міської ради.

20 жовтня ще до війни Одеський театр юного глядача імені Юрія Олеші взяв у роботу популярну книгу Еліно́р Портер «Поля́нна». З недавнього часу ця історія про дівчинку, яка радіє будь-якій дрібниці і вміє знаходити переваги навіть у сумних ситуаціях, стала входити до програми обов'язкового читання для п'ятикласників. І ось зараз якось виявилось, що уроки від Полліанни дуже доречні. Режисер Олена Юзвак дуже ретельно ставила виставу з кількома складами виконавців, і простір багатого будинку, де майже немає місця дитині, вигадала разом із Людмилою Войнаровською. Євгенія Штекель поставила хореографію. Обличчя людей, які виходили із зали, були дуже радісні. І це найголовніше. Колектив театру вважає: це дуже важлива вистава у наш складний воєнний час. Нам треба знаходити джерела радості, інакше доводиться психіці важко. Щоб не зневіритися і не збожеволіти – треба спробувати «пограти в радість».

З 21 по 23 жовтня в Одесі проходив музичний вікенд. З благодійними концертами до міста завітали фіналіст «Х-Фактор», суддя проекту «Співають всі» Олександр Павлік та талановиті музиканти гурту «4.5.0.». Пісні лунали на концертному майданчику «Ракушка» в парку ім. Т. Г. Шевченка, у Міському саду біля «Ротонди» та на Кримському бульварі. Виступи музикантів організовані за підтримки Департаменту культури та туризму Одеської міської ради, КП «Парки Одеси» та Одеського муніципального театру імені О. Саліка. Всі кошти, зібрані під час заходу, пішли на підтримку ЗСУ.

30 жовтня у Міському саду міста Одеси організували концерт гурту Kozak System («Козак систем»). Музиканти записали 5 студійних альбомів та зняли близько 30 відеокліпів. Деякі відео набрали понад мільйон переглядів. Під час війни музиканти записали кілька нових композицій і виступають по всій Україні, щоб морально підтримати мешканців нашої країни. Відомо, що під час війни на фронті загинув Гліб Бабич – друг групи та автор деяких її пісень: «Подай зброю!», «Досить сумних пісень», «Мольфар», «Не покинь» та ін. Вони були представлені одеситам під час концерту.

ХРОНІКА культурного життя Одещини [Текст] : інформ. огляд за матеріалами преси, Інтернету та неопублік. док. / Одес. обл. універс. наук. б-ка ім. М. Грушевського, Від. інформації з питань культури, мистецтва та зв'язків з громадськістю ; [підгот. та комп'ют. набір О. Л. Попова; ред. О. М. Ласкевич ; відп. за вип. О. Л. Попова]. – Одеса, 2022. –

Вип. 10 (жовтень 2022). – 2022. – 16 с. ; 15x21. – 10 прим.: б. ц.

© ООУНБ. Зам. № 54 від 18.11.2022 р. Тираж 10 прим.